

Motion till riksdagen 2020/21:3750

av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD)

med anledning av prop. 2020/21:46 Extra ändringsbudget för 2020 – Förlängd rätt till ersättning för riskgrupper

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utvärdera om den nu föreslagna anslagsförändringen är tillräcklig givet de föreliggande behoven och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under våren behandlade socialutskottet ett utskottsinitiativ gällande smittbärande ersättning för människor i riskgrupper. Avsikten med initiativet var att människor som befinner sig i riskgrupperna ska kunna stanna hemma från sitt arbete. Regeringen svarade i stället med att en tillfällig förebyggande sjukpenning skulle införas med ett schabloniserat maxbelopp på 804 kronor. Sverigedemokraterna motsatte sig inte beslutet som sådant, även om kritik bör riktas mot regeringens senfärdighet – det tog lång tid att genomföra reformen och säkerställa att människor kunde ta del av den ersättning de skulle haft rätt till sedan den 1 juli. Det har inneburit att vissa personer i riskgrupper fått välja mellan att återgå i arbete, och allvarligt riskera sin hälsa, eller sälja ägodelar för att få ekonomin att gå ihop. När de sen väl fått sin ersättning sattes personer i riskgrupper återigen i en svår situation i och med den maxgräns på 90 dagar som löpte ut den 1 oktober. Regeringen lovade en förlängning men genomförde endast en förlängning av rätten att ansöka i tid medan en förlängning av antalet dagar att utbetala dröjde med hänvisning till att det måste fattas ett riksdagsbeslut.

Regeringens förslag i den aktuella ändringsbudgeten, att förlänga ersättningen från 90 dagar till 184 dagar samt förlänga viss smittbärande ersättning för anhöriga och viss tillfällig föräldrapeng, är ett välkommet steg i rätt riktning. Det finns dock inget som tyder på att coronapandemin är avtagande, desto mer talar för att den för tillfället är på väg att förvärras. Det är därför vår bestämda uppfattning att regeringen ska återkomma med

beslut om förlängning av ersättningen till riskgrupper samt viss smittbärapeng till anhöriga och viss tillfällig föräldrapeng som minst till den 31 mars.

Om pandemin visar sig bli långvarig anser vi även att ytterligare onödiga glapp behöver förebyggas i väntan på beslut om förlängningar, därutöver behöver ovan nämnda förordningsbestämmelser löpa vidare tills pandemin bedöms vara över och eller tills det finns ett vaccin tillgängligt. Alternativt måste besluten om förlängning fattas i så god tid att personer i riskgrupper som mottar ersättningen inte återigen drabbas av ett glapp mellan utbetalningarna.

Högsta prioritet måste vara att skydda dem som är i riskgrupper under pandemin. Målsättningen bör vara att de som tillhör riskgrupper men som inte kan jobba hemifrån ska kunna återgå till sitt ordinarie arbete efter att smittorisen minskat eller pandemin anses vara över – det är inte arbetsförmågan som förhindrar dessa personer att arbeta utan den pågående pandemin. Går det att konstruera lösningar med hemarbete under pandemin är det naturligtvis en fördel för personerna i riskgrupper, men det är inte skäligt att dra undan ersättningen vid årsskiftet och kräva att samtliga inom några månader ska skola om sig och ställa om till ett annat yrke. Konsekvenserna riskerar i stället att bli att personerna utsätter sig för farlig smittorisk eller sätts i ekonomisk knipa.

Humanare bedömning

Det har framkommit flera exempel på personer som inte blivit beviljade ersättning på grund av att det i vissa fall har krävts att man ska ha två diagnoser. Det har exempelvis inneburit att en person med en komplicerad medfödd hjärtsjukdom inte har bedömts tillhöra en riskgrupp och därmed kunna få ersättning eftersom personen inte samtidigt har diabetes.

Regeringen avsatte 5,3 miljarder kronor för reformen, och Försäkringskassan räknade med ca 100 000 ansökningar, men i september hade det endast inkommit ca 3 000, även om antalet ansökningar kan ha ökat något sedan dess. Någon oro för ett överutnyttjande eller att de tillsatta medlen är otillräckliga bör således inte finnas. Trots detta har bedömningarna varit snäva, och många har fått avslag.

Det är positivt att regeringen har förbättrat kriterierna så att människor med kronisk lungsjukdom med väsentligt nedsatt lungkapacitet räknas som en riskgrupp utan att det behövs ytterligare en diagnos. I ett svar på skriftlig fråga 2020/21:246 framhåller socialminister Lena Hallengren att Socialstyrelsen bedömer att högre svårighetsgrad av vissa kroniska sjukdomar ökar risken för allvarlig utveckling vid covid-19 och att sjukdomen då ensam kan utgöra en riskfaktor. Med anledning av Socialstyrelsens förtydligande har regeringen den 29 oktober 2020 beslutat att personer med t.ex. allvarliga hjärtsjukdomar som har sådan svårighetsgrad som innebär ökad risk för allvarlig sjukdomsutveckling vid covid-19 ska ha möjlighet att beviljas ersättning. Detta är positivt och ett steg i rätt riktning men på Försäkringskassans hemsida framgår fortfarande att en person med hjärtfel ska ha ytterligare en diagnos för att få ersättning.

Vi anser därför att det borde finnas utrymme för ytterligare översyn och förtydligande gällande vilka diagnoser som ska kunna utgöra grund för rätt till förebyggande sjukpenning till riskgrupper. Givet detta finns det anledning för regeringen att utvärdera om den föreslagna anslagsförändringen är tillräcklig.

Oscar Sjöstedt (SD)

Dennis Dioukarev (SD)

Alexander Christiansson (SD)

Linda Lindberg (SD)

Charlotte Quensel (SD)

Julia Kronlid (SD)